

Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje, Bruselj

Občasna informacija članom 31–2006 2. november 2006

Evropski projekti za spodbujanje izrabe obnovljivih virov energije in izboljšanje energetske učinkovitosti

ALTENER, SAVE, STEER in COOPENER so skupine projektov, za katere Evropska komisija deli sredstva za razvoj inteligentnih energetskega sistemov. Mogoče ga je dobiti tudi za horizontalne projekte v okviru programa Inteligentna energija za Evropo (IEE). ALTENER so projekti za povečanje rabe novih in obnovljivih virov energije za pridobivanje električne energije, toplote, male elektrarne in nova goriva. SAVE so projekti za varčevanje z energijo v stavbah, javnem sektorju, industriji in za razvoj izdelkov in opreme, ki omogočajo varčnejšo rabo energije. STEER so projekti za spodbujanje učinkovite in trajnostno naravnano rabo energije v transportu, spodbude je mogoče dobiti za lokalne agencije in izvajanje ukrepov za bolj učinkovito rabo energije v transportu. COOPENER je skupina projektov za trajnostno naravnano izrabo energije v manj razvitih državah. O posameznih projektih so na voljo številne informacije.

Projekti ALTENER

Elektrika iz obnovljivih virov energije

Med projekti ALTENER Slovenija zdaj sodeluje v projektu za spodbujanje gradnje malih hidro elektrarn (SHERPA). Predvidena je informacijska kampanja z izdajo brošur, pripravo konferenc in delavnic. Slovenija je še na seznamu članic, ki sodelujejo pri projektu za pripravo podlag za politiko na področju obnovljivih virov energije po letu 2010 (FUTURES). Namen tega projekta je učinkoviteje vključiti vse vpletene v pripravo teh smernic. Slovenija sodeluje tudi pri projektu, pri katerem bodo prek delavnic in konferenc zbirali predloge za dodeljevanje subvencij za gradnjo zelenih elektro mrež in njihovo vključitev v evropski elektroenergetski sistem (GreenNet-Incentives). Ta projekt pokriva tudi območje Zahodnega Balkana.

Inštitut **Jožef Stefan** je eden od partnerjev pri projektu EUROSERVER, ki je vreden 908,9 tisoč evrov, od tega zagotovi 50 odstotkov denarja EU. V okviru tega projekta bodo še do konca leta 2007 pripravljali raziskave o napredku držav članic pri izpolnjevanju ciljev EU za povečanje deleža posameznih obnovljivih virov energije. **Agencija za prestrukturiranje energetike** sodeluje pri projektu Trgi za obnovljive vire energije (RES market places), njegov namen je prek interneta povezati proizvajalce obnovljivih virov energije, dobavitelje tehnologij za učinkovitejšo rabo energije in investitorje. Oblikovati nameravajo sedem regionalnih virtualnih trgov za načrtovanje novih gradbenih projektov in obnovo obstoječih zgradb. Projekt so začeli izvajati lani, trajal pa bo do sredine prihodnjega leta. Vreden je 746,4 tisoč evrov, polovico denarja zagotovi evropski proračun. Pri projektu Obnovljivi viri energije in liberalizacija v izbranih državah – Forum (REALISE FORUM) sodeluje **Slovenski e-forum**. Vreden je 946,7 tisoč evrov, končal pa se bo že februarja 2007, ko bodo pripravili poročila o državnih subvencijah za izrabo obnovljivih virov energije. **Ljubljanska fakulteta za**

strojništvo sodeluje pri projektu Regije, ki izrabljajo obnovljive energije (RES-e Regions). Namen projekta je predvsem priprava strategij in spodbujanje rabe obnovljivih virov energije v regijah.

Toplota iz obnovljivih virov energije

Slovenija sodeluje tudi pri projektu Obnovljivi viri energije in sejmi v mestih razširjene Unije (REBECEE). V okviru projekta Poslovne priložnosti za srednja in majhna podjetja pri izrabi biomase (BIOBUSINESS) bodo tudi v Sloveniji preverili, katera so najbolj napredna podjetja na tem področju in kako čim bolj učinkovito vključiti podeželska območja. Promocija in izobraževanje o možnostih izrabe obnovljivih virov energije za ogrevanje in hlajenje (RES-HEAT/COOL-TOOL) je projekt, ki vključuje različne vrste biomase (les, slama, palete, bioplin...), Slovenija pa je ena od desetih članic EU, ki pri njem sodelujejo. Šest članic, med katerimi je tudi Slovenija, pa se je priključilo projektu za spodbujanje izrabe lesa za kurjavo v energetske namene. Njegov namen je priprava smernic za čim bolj učinkovito in kakovostno izrabo tega lesa.

Inštitut Jožef Stefan sodeluje pri projektu Promocija bioenergije (BIOPROM), ki se bo končal sredi prihodnjega leta. Njegov proračun je 717,9 tisoč evrov, slabih 50 odstotkov denarja prispeva EU. Njegov namen je identifikacija netehničnih ovir za izrabo bioenergije v urbanih področjih in postavitev zmogljivosti za izrabo te energije v urbanem okolju. Pri projektu Bio South, ki se bo zaključil februarja 2007 in je namenjen preučevanju možnosti za uporabo biogoriv za ogrevanje in hlajenje v Južni Evropi, in projektu usposabljanja za uporabo solarnih sistemov in toplotnih črpalk za ogrevanje (EARTH), ki se konča konec leta in je vreden 1,5 milijona evrov, sodeluje **Agencija za prestrukturiranje energetike**. Ta agencija sodeluje tudi pri projektu za vzpostavitev lokalnih verig za ogrevanje z obnovljivimi viri energije (ELVA). Njen namen je oblikovanje metodologije za lokalne skupnosti, prek katerih lahko privabijo podjetja za tovrstne projekte. Projekt je vreden 581,9 tisoč evrov, končan pa bo do sredine prihodnjega leta. EU zagotovi polovico denarja. **Ljubljanska univerza** sodeluje pri projektu za uporabo solarnih termalnih sistemov v več stanovanjskih hišah, hotelih in javnih zgradbah (SOLARGE), za katerega je predvidenih 1,3 milijona evrov in bo končan do konca leta 2007. Njegov namen je preučiti sedanje razmere, poiskati najboljše rešitve in z njimi seznaniti tiste, ki bi projekte lahko izvedli.

Alternativna goriva in majhne naprave

Občina Celje sodeluje pri projektu za promocijo alternativnih goriv v voznem parku (SUGRE), ki se je začel letos januarja in bo trajal tri leta. Slovenija je ena od partnerskih držav pri projektu Uporaba solarnih klimatskih naprav (SOLAIR), katerega namen je preučitev razmer in ponudbe na trgu. Slovenija sodeluje še pri projektu Uporaba solarne energije za ogrevanje vode v zunanjih bazenih (SOLPOOL), ki je namenjen kampanji za povečanje uporabe tega načina ogrevanja vode v tovrstnih bazenih. **Ljubljanska univerza** sodeluje pri projektu prenosa pilotnega projekta s področja ogrevanja na sončno energijo v Vzhodno Evropo (EAST-GSR), ki se je začel letos in bo končan konec leta 2008, zanj pa je predviden milijon evrov, od tega polovica iz proračuna EU. Pri projektu Spodbujanje rabe biomase iz kmetijskega in gozdarskega sektorja za ogrevanje, pridobivanje elektrike in transport (AGRIFOREENERGY) sodeluje slovenski **Gozdarski inštitut**. Začeli so ga izvajati letos, trajal bo 26 mesecev. **Razvojna agencija Sinergija in samostojni podjetnik Jože Brdnik (RE-ING)** iz Slovenije sodelujeta pri projektu Uporaba obnovljivih virov energije v gradbeništvu (RESINBUIL), trajal bo do februarja 2008, zanj je predvidenih 607 tisoč evrov s polovično udeležbo EU. Glavni namen projekta je predvsem povečanje rabe solarne energije in biomase na lokalni ravni in spodbujanje javno-zasebnih partnerstev pri instalacij za izrabo obnovljivih virov energije v stavbah. Pri projektu za izrabo solarne energije v kampih (SOLCAMP) sodelujeta **Agencija za prestrukturiranje energetike in Mednarodni inštitut za turizem (ITI)**. Za ta projekt, ki se bo končal aprila 2008, je namenjenih 1,3 milijona evrov in slabo polovico bo prispevala EU. Namen projekta je seznaniti lastnike kampov z možnostjo uporabe solarne energije.

Projekti SAVE

Učinkovita raba energije v stavbah

V skupini projektov SAVE je Slovenija je ena od partneric pri treh projektih, ki so Učinkovito hlajenje v regijah Severne in Srednje Evrope (COOLREGION), Trajnostni energijski sistemi v novih stavbah – predstavitev študij izvedljivosti v skladu z direktivo o učinkoviti rabi energije v stavbah (SENTRO) in razširitev tekmovanja za Evropsko energetske nagrado na 18 držav (Energy Trophy +). **Fakulteta za strojništvo** sodeluje pri projektu Preverjanje in pregled revizijskih metod pri klimatizaciji (AuditAC). Njegov namen je dokazati, da je naprave treba redno pregledovati, servisirati, posodabljanje. Končal se

bo konec leta, njegov proračun je 838 tisoč evrov, od tega zagotovi 47 odstotkov EU. **Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij (ZRMK)** sodeluje pri projektu BUDI – Pilotni ukrepi za razvoj učinkovitega trga za energetske certifikate, ki se bo končal januarja 2007. **Gradbeni inštitut ZRMK** sodeluje pri projektu E-TOOL, ki se bo končal konec leta in je namenjen analizi možnosti za varčevanje z energijo v obstoječih stavbah.

Javne zgradbe in industrija

Projekt EI-Education, pri katerem sodeluje **ZRMK**, je namenjen izobraževanju upravljavcev javnih stavb. Začel se je letos in se bo končal konec leta 2007. Zmanjšanju rabe energije v javnih stavbah je namenjen tudi projekt SHARE, kjer prav tako sodeluje ZRMK. Začel se je letos in bo trajal 30 mesecev.

Med projekti za industrijo Slovenija sodeluje pri projektu za usposabljanje evropskih energetskih menedžerjev (EUREM.NET) in pri Učinkoviti implementaciji energetskih storitev v majhnih in srednjih podjetjih (EFFI), koordinator slednjega je Gregor Hribar iz **Genere Lynx**. **Inštitut Jožef Stefan** pa sodeluje pri projektu Sheme za kontrolo in energetski menedžment v majhnih in srednjih podjetjih (BESS), ki se bo končal aprila 2007, Sredi prihodnjega leta se konča tudi projekt Učinkovitost strojnih sistemov v industriji (DEXA-MCP), pri katerem sodeluje kot partnerska država Slovenija.

Oprema in izdelki

Pridimo do dna Kjotu (BUtK) je pilotni projekt za energetsko učinkovitejšo razsvetljavo ulic in pisarn v štirih novih članicah, med katerimi je tudi Slovenija. Gradnja energetsko učinkovitih stavb ob sprotne preverjanju stroškov (LCC-DATA) je še drugi projekt, za katerega je uspešno kandidirala Slovenija. **ZRMK** pa je eden od partnerjev pri projektu Nakup izdelkov in storitev z zelenimi etiketami (GreenLabelsPurchase), kar naj bi spodbudilo podjetja in druge službe k učinkovitejši rabi energije. Podjetje **Javna razsvetljava** pa je partner v projektu Inteligentna razsvetljava ulic in cest v Evropi (E-Street), ki so ga začeli izvajati letos in ga morajo končati v 30 mesecih. **Inštitut Jožef Stefan** zastopa Slovenijo v projektu Evropski program Zelena luč v novih članicah (New Green light), ki se je začel letos in bo trajal tri leta. Osredotoča se predvsem na energetsko učinkovito razsvetljavo v zgradbah.

Projekti STEER

Inštitut Jožef Stefan sodeluje pri projektu Razvoj znanja pri upravljanju lokalnih agencij na področju transporta (COMPETENCE). V 30 mesecih, to je do sredine leta 2007, bo partnerji iz 15 evropskih držav pripravili delavnice in seminarje na to temo. Pri projektih STEER za povečanje energetske učinkovitosti na področju transporta je Slovenija med državami partnericami pri projektih Usposabljanje za večjo energetsko učinkovitost železnice (TRAINER) in Mobilnost v stanovanjskih naseljih – od odvisnosti od avtomobila do proste izbire (ADD-HOME). **Mariborska univerza** sodeluje pri projektu BYPAD, ki je namenjen preučevanju možnosti za kolesarjenje v mestih. Ljubljanski **Prometni inštitut** pa sodeluje pri programu START, ki se ukvarja z bolj učinkovito in čisto dostavo blaga v mestih. Končati ga bo treba do začetka leta 2009, zanj je na voljo slabih 1,8 milijona evrov, od tega 893 tisoč evrov prispeva EU.

Projekti COPENER in horizontalni projekti

Pri projektih COPENER, ki pokrivajo pomoč EU pri bolj učinkoviti rabi energije in gradnji naprav za izrabo obnovljivih virov energije manj razvitim območjem po svetu, Slovenija in slovenska podjetja ne sodelujejo. Med horizontalnimi projekti pa Slovenijo najdemo pri projektu za spodbujanje učinkovite rabe energije v manj razvitih evropskih regijah (ClearSupport). **Mestna občina Maribor** sodeluje pri projektu PRIME, prek katerega naj bi povezali lokalne skupnosti, javne ustanove, zasebne investitorje in občane v projekte za bolj učinkovito rabo energije v javnih stavbah. V skupini projektov Misli globalno Slovenija sodeluje pri projektih Energetska steza – izobraževanje mladih o energetski učinkovitosti (Energy Path) in Priprava akcij za energetsko osveščene otroke (Kids4Future). **Agencija za prestrukturiranje energetike** sodeluje pri projektu vključevanje vsebin o učinkoviti rabi energije v šolske programe (Active learning), ki se je začel letos in bo trajal tri leta. **Slovenski E-forum** sodeluje pri projektu FEEDU, ki je namenjen osveščanju vzgojiteljev, učiteljev in otrok o energetski učinkovitosti. Pri projektu izmenjava izkušenj pri izobraževanju in osveščanju o učinkoviti rabi energije v Evropi (SErENADE) sodeluje **ZRMK**, zaključen pa bo februarja 2008.

Agencija za prestrukturiranje energetike je eden od partnerjev pri projektu za načrtovanje trajnostno naravnane rabe energije na lokalni ravni (3-NITY). Začel se je letos, končan pa mora biti v 30 mesecih. **Občina Beltinci** je partnerica pri projektu Evropski forum za učinkovito rabo energije na lokalni ravni (BELIEF), Izvajali a bodo do junija 2008, njegov proračun znaša 2,5 milijona evrov, od tega polovica iz EU.

Naslednji razpis bo spomladi 2007

Na Evropski komisiji pojasnjujejo, da se lahko podjetja in inštitucije iz držav, ki sodelujejo v projektih za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije in povečanje energetske učinkovitosti (članice EU, Hrvaška, Romunija, Bolgarija, Islandija, Norveška in Liechtenstein) prijavijo na kateri koli razpis. Rok za prijavo na zadnji razpis, ki je bil objavljen maja, se je iztekel konec oktobra. Prijave bodo ocenili v začetku leta 2007, zato se izvedenci za to delo še zmeraj lahko prijavijo komisiji. Naslednji razpis za prijavo projektov bodo objavili spomladi 2007, po sprejetju delovnega programa za leto 2007. Proračuni za posamezne projekte so različni, glede na trajanje, števila partnerjev, teme, postavk za delovno uro ipd. Na splošno je malo projektov s proračunom nižjim od 500 tisoč evrov in višjim od 2,5 milijona evrov. Za večino projektov je na voljo okrog 1 milijon evrov. V posameznem projektu morajo sodelovati vsaj trije partnerji, pri čemer v Bruslju podpirajo sodelovanje čim več različnih partnerjev z različnimi znanji iz različnih držav in regij. Iz organizacijskih razlogov kljub temu pri posameznem projektu naj ne bi sodelovalo več kot 20 partnerjev. Ko Komisija oceni prijave na razpis, obvestilo pošlje samo koordinatorju, ne pa vsem partnerjem.

Koristne informacije:

ALTENER: http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/altener_en.htm

- Projekti Električna iz obnovljivih virov energije, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/renewable_electricity.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/euroobserver.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/res_market_places.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/realise_forum.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/res_e_regions.pdf
- Projekti Toplota iz obnovljivih virov energije, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/renewable_heat.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/bioprom.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/bio_south.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/earth.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/elva.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/solarge.pdf>
- Projekti Alternativna goriva in majhne naprave, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/alternative_fuels.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/sugre.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/small_scale.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/east_gsr.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/agriforenergy.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/resinbuil.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/solcamp.pdf>

SAVE: <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/buildings.pdf>

- Projekti, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/auditac.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/budi.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/e-tool.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/ei-education.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/share.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/bess.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/dexa_mcp.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/greenlabelspurchase.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/e-street.pdf>

- http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/new_greenlight.pdf

STEER: <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/competence.pdf>

- Projekti, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/transport.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/bypad_platform.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/start.pdf>

COPENER: http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/coopener_en.htm

- Horizontalni projekti:
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/financing_mechanisms.pdf
- Projekti, kjer sodelujejo slovenski partnerji:
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/prime.pdf>
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/eee_nmc.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/odyssee_mure.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/think_globally.pdf
 - http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/active_learning.pdf
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/feedu.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/serenade.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/3-nity.pdf>
 - <http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/doc/factsheets/belief.pdf>
 - <http://www.concertoplus.eu/>

Projekti, ki so posebej namenjeni državam Srednje in vzhodne Evrope:

- http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/save_en.htm#industry
- http://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/save_en.htm#equipment_products

Informacije o razpisih: http://ec.europa.eu/energy/intelligent/call_for_proposals/index_en.htm,

Prijavnica za dobivanje informacij o razpisih po elektronski pošti:
http://ec.europa.eu/energy/intelligent/whatsnew/subscription_en.htm

Odgovori na najpogostejša vprašanja o projektih:
http://ec.europa.eu/energy/intelligent/call_for_proposals/faq_en.htm

Stran za prijavo izvedencev za ocenjevanje prijav:
http://ec.europa.eu/energy/intelligent/evaluation/index_en.htm

Pripravila:
 Darja Kocbek